

A mesegyűjtemények kiadástörténete, a mesefelfogások változásai

Készítette:

Budaváriné Krum Klaudia

S91EZE

Tanító BA

Levelező tagozat

Neveléstudományi Intézet

Belső témavezető:

Dr. Domokos Áron

Adjunktus

Kaposvár

2023

A mesék olyan történetek, amelyek generációkon keresztül, gyakran szóban öröklődnek, és gyakran folklórnak tekinthetők. Szinte minden kultúrában megtalálhatók, és kultúránként nagymértékben eltérhetnek egymástól. A mesék jelentős szerepet játszottak a kultúra és a társadalom fejlődésében. A gyermekek tanítására, értékek közvetítésére és minden korosztály szórakoztatására használták.

A mesegyűjtemények kiadástörténetét nehéz nyomon követni a gyűjtemények pontos eredetét, és még nehezebb meghatározni. A vízvonalzó a Grimm testvérek mesegyűjteménye. A mesekiadás a Grimm- mesék óta azt a célt kívánja megvalósítani, hogy gyermekek számára készüljenek mesekönyvek. Az igazi népmeséket át kell írni a gyermekek számára. A mesegyűjteményt Jacob és Wilhelm Grimm állított össze és adott ki a 19. század elején.

A 19. században Európában a mesegyűjtés és kiadás mintájává vált a Grimm-mesegyűjtemény. A magyar folklórkutatás története elválaszthatatlanul összeforrt a Grimm testvérek nevével. A Grimm-gyűjtemény nem csupán a mesék módszeres tanulmányozására volt hatással, de magát az élő és szüntelenül formálódó, szóbeli és írásbeli forrásokból egyaránt táplálkozó meseismeretet is számottevően befolyásolta. Gazdagította és bizonyos szempontból egységesítette a szaktudományos folklorisztika kialakulását. A mesekiadás modelljének tekinthetjük, hiszen hatásuk Magyarországon 20. századi írástudatlan mesemondók esetében is kimutatható.

A meséket évszázadok óta használják arra, hogy a gyerekeket erkölcsre, társadalmi viselkedésre és életvezetési készségekre tanítsák. A legújabb kutatások szerint ezek a történetek a személyiségfejlődésben is fontos szerepet játszhatnak. A mese elsősorban a felnőttek műfaja. A felnőttek világról vallott elképzeléseiket, egyéni életük örömeit, gondjait, vágyait, a mesével fejezték ki. A gyerekek számára viszont a mese ezzel a teljes világképpel azt a lehetőséget adja, hogy életkoruknak, tudásuknak megfelelően azt értsék meg belőle, amire képesek.

A kutatómunka során megismert tanulmányok szerint a mesék segíthetnek a gyermekeknek az identitástudat kialakításában, valamint elősegítik a rugalmasságot, a kreativitást és az önhatékonyt. Céljaim között szerepel a szakirodalmak alapján ismereteim bemutatása, összegyűjtése, legfontosabb elemeinek kiemelése, a hatás, mely meghatározta a mese ismertének lényegét és következményeit. Mindezeket az olvasott irodalmakon keresztül reflexiókkal, valamint összefoglaló táblázattal mutatom be. Megismerkedhetünk a szövegek által, hogy kulturálisan mekkora kincsnek számítanak a mesegyűjtemények. A korábbi meséket sokszor feldolgozták, könyvsorozatokot hoztak belőlük létre, amit mindig az adott kor érdeklődésének megfelelően készítettek, készítének el.